

schien niet beter geweest expressis verbis te overwegen dat de wetgever (en niemand anders) de wet moet aanpassen en het dictum naadloos daarop te laten aansluiten?

15. Wat maakt deze uitspraak over de rechtstreekse werking van het VN-Vrouwenverdrag en de Wet zwangerschaps- en bevallingsuitkering zelfstandigen nu zo interessant voor het algemene bestuursrecht? Ruim een jaar geleden heeft Nederland het VN-Gehandicaptenverdrag (New York, 13 december 2006, *Trb.* 2007, 169) geratificeerd. Over de voornaamste bepalingen van dit verdrag is verschenen: *Inzicht in Inclusie, Werk, wonen en onderwijs: participatie van mensen met een beperking*, publicatie van het College voor de Rechten van de Mens, 14 juli 2016 (www.mensenrechten.nl). Het gaat om art. 19 (zelfstandig wonen en deel uitmaken van de maatschappij, 24 (onderwijs) en 27 (werk en werkgelegenheid)). Met deze korte vermelding wordt hier volstaan om de lengte van deze noot binnen de perken te houden. De kernbepaling van de Wmo 2015, het art. 2.3.5, kent aan het college van B&W een nagenoeg ongebonden bevoegdheid toe tot het verstrekken van maatwerkvoorzieningen. Er zijn gemeenten die de hand wel heel erg op de knip houden. In dergelijke situaties zal dikwijls met behulp van het VN-gehandicaptenverdrag een ruimhartiger beleid kunnen worden afgedwongen. Het wachten is niet of, maar wanneer en hoe vaak dit wordt gedaan. Ten tijde van het schrijven van deze noot leverde zoeken in rechtspraak.nl met de termen verdrag, gehandicapt en Wmo 2015 nog niets op. I. Sewandono

AB 2017/353

CENTRALE RAAD VAN BEROEP

11 oktober 2016, nr. 15/18 WWB
(Mr. R.H.M. Roelofs)
m.nt. I. Sewandono

Art. 1:3 lid 1 Awb; art. 9 lid 1 onder b Participatiewet

ABkort 2016/381
ECLI:NL:CRVB:2016:3901

Schriftelijke bevestiging van afspraak dat appellant zelf met voorstel tot ondersteuning of opleiding komt en dat aan het dagelijks bestuur voorlegt, betreft nadere concretisering van in art. 9 lid 1 onder b WWB neergelegde verplichting tot arbeidsinschakeling.

De brief van 10 december 2014 bevat een besluit als bedoeld in artikel 1:3, eerste lid, van de Awb in zo-

verre daarin de met appellant gemaakte afspraak is neergelegd dat hij zelf met een concreet voorstel tot ondersteuning dan wel opleiding op het gebied van de arbeidsinschakeling zal komen en dat aan het dagelijks bestuur zal voorleggen. Dit betreft een nadere concretisering van de in artikel 9, eerste lid, onder b, van de WWB neergelegde verplichting tot arbeidsinschakeling.

Tegen het besluit van 10 december 2014 heeft appellant aangevoerd dat van hem niet mag worden verlangd dat hij zelf met een voorstel komt over ondersteuning dan wel opleiding op het gebied van de arbeidsinschakeling. Ook dit betoog treft geen doel. Zoals onder 5.3 is overwogen moet de in dat besluit neergelegde verplichting worden beschouwd als een nadere concretisering van de in artikel 9, eerste lid, aanhef en onder b, in verbinding met artikel 44a van de WWB neergelegde verplichtingen. Gelet op de voorgeschiedenis, de toenmalige stand van zaken en de met appellant gemaakte afspraak was dit ook van hem te vergen.

Appellant,
en

Het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling WerkSaam Westfriesland.

Procesverloop

Krachtens een gemeenschappelijke regeling oefent het dagelijks bestuur met ingang van 1 januari 2015 de bevoegdheden op grond van de Wet werk en bijstand (WWB) uit die voorheen werden uitgeoefend door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Medemblik, met uitzondering van de bijzondere bijstand en de langdurigheidstoelage. Onder dagelijks bestuur wordt hierna, voor zover van toepassing, tevens het college begrepen.

Appellant heeft hoger beroep ingesteld. Voorts heeft appellant nadere besluiten van 10 december 2014, 23 april 2015 en 29 april 2015 aan de Raad gezonden.

Het dagelijks bestuur heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 30 augustus 2016. Appellant is niet verschenen. Het dagelijks bestuur heeft zich laten vertegenwoordigen door H. Mentink.

Overwegingen

1. De Raad gaat uit van de volgende in dit geding van belang zijnde feiten en omstandigheden.

1.1. Appellant ontving ten tijde in geding algemene bijstand op grond van de WWB naar de norm voor een alleenstaande.

1.2. Bij brief van 20 december 2013 heeft appelland meegedeeld dat hij bezwaar maakt en een aanvraag indient omdat hij herhaaldelijk heeft verzocht "om opleidingen ter o.a. omscholing richting ICT, conform bij bestuursorgaan bekend zijnde Europees beleid en beschikbaar gestelde Europese en Nationale subsidie(s)."

1.3. Bij brief van 21 februari 2014 heeft appelland het dagelijks bestuur in gebreke gesteld in verband met het uitblijven van een besluit op zijn bezwaar.

1.4. Bij besluit van 9 april 2014 heeft het dagelijks bestuur meegedeeld dat de brief van appelland van 20 december 2013 wordt aangemerkt als een aanvraag om in aanmerking te komen voor subsidiegelden en te worden ondersteund bij arbeidsinschakeling. Het dagelijks bestuur heeft deze aanvraag afgewezen voor zover deze ziet op een financiële bijdrage vanuit subsidiegelden.

1.5. Op 19 mei 2014 heeft appelland bezwaar gemaakt tegen het besluit van 9 april 2014.

2.1. Bij de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank het beroep tegen het niet tijdig nemen van een besluit op het bezwaar van 19 mei 2014 gegrond verklaard, het met een besluit gelijk te stellen niet tijdig nemen van een besluit op de aanvraag van 20 december 2013 om ondersteuning bij arbeidsinschakeling vernietigd, het dagelijks bestuur opgedragen om alsnog een besluit te nemen en vastgesteld dat het dagelijks bestuur als gevolg van het niet tijdig beslissen op de aanvraag een dwangsom heeft verbeurd van in totaal € 1.260.

2.2. Daartoe heeft de rechtbank, voor zover hier van belang, overwogen dat het dagelijks bestuur de brief van 20 december 2013 terecht heeft gekwalificeerd als een aanvraag om ondersteuning bij arbeidsinschakeling en niet als een bezwaar omdat in die brief geen bezwaar wordt gemaakt tegen een expliciet besluit. Bij het besluit van 9 april 2014 is niet beslist op de aanvraag om ondersteuning bij arbeidsinschakeling.

3.1. Bij brief van 10 december 2014 heeft het dagelijks bestuur meegedeeld dat in overleg met appelland wordt bepaald welk traject passend is bij de arbeidsinschakeling. Met appelland is afgesproken dat hij zich zal verdiepen in een passende vorm van ondersteuning dan wel opleiding en het college hierover een voorstel zal doen. Appelland wordt in de gelegenheid gesteld binnen een maand een voorstel in te dienen. Op 31 december 2014 heeft appelland bezwaar gemaakt tegen de brief van 10 december 2014. Op 16 april 2015 heeft appelland het dagelijks bestuur in gebreke gesteld en verzocht om een dwangsom.

3.2. Bij besluit van 23 april 2015 heeft het dagelijks bestuur het bezwaar tegen de brief van 10

december 2014 niet-ontvankelijk verklaard. Hieraan heeft het dagelijks bestuur ten grondslag gelegd dat deze brief geen besluit bevat als bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) omdat het slechts een bevestiging betreft van een afspraak, die is gemaakt naar aanleiding van een gesprek met appelland en een verzoek om een reactie. Dit brengt niet direct en daadwerkelijk een verandering teweeg in de rechtsverhouding tussen het dagelijks bestuur en appelland.

4. Appelland heeft zich in hoger beroep op de hierna te bespreken gronden tegen de aangevallen uitspraak gekeerd.

5. De Raad komt tot de volgende beoordeling.

5.1. Allereerst ligt de vraag voor of de brief van 10 december 2014 een besluit bevat als bedoeld in artikel 1:3, eerste lid, van de Awb. Ingevolge dat artikellid wordt onder een besluit verstaan een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. Met het begrip rechtshandeling wordt bedoeld op een handeling gericht op rechtsgevolg.

5.2. Artikel 9, eerste lid, aanhef en onder b, van de WWB bevat de verplichting van de belanghebbende vanaf de dag van melding als bedoeld in artikel 44, tweede lid, gebruik te maken van een door het college aangeboden voorziening waaronder begrepen sociale activering, gericht op arbeidsinschakeling, alsmede mee te werken aan een onderzoek naar zijn mogelijkheden tot arbeidsinschakeling en, indien van toepassing, mee te werken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak als bedoeld in artikel 44a. Ingevolge artikel 44a, eerste lid, van de WWB bevat het plan van aanpak, indien van toepassing, de uitwerking van de ondersteuning.

5.3. De brief van 10 december 2014 bevat een besluit als bedoeld in artikel 1:3, eerste lid, van de Awb in zoverre daarin de met appelland gemaakte afspraak is neergelegd dat hij zelf met een concreet voorstel tot ondersteuning dan wel opleiding op het gebied van de arbeidsinschakeling zal komen en dat aan het dagelijks bestuur zal voorleggen. Dit betreft een nadere concretisering van de in artikel 9, eerste lid, onder b, van de WWB neergelegde verplichting tot arbeidsinschakeling. Daarnaast is appelland gehouden medewerking te verlenen aan het opstellen van een plan van aanpak als bedoeld in artikel 44a van de WWB.

5.4. Het ter uitvoering van de aangevallen uitspraak genomen nadere besluit van 10 december 2014 wordt met toepassing van de artikelen 6:19, eerste lid, en 6:24 van de Awb bij de beoordeling in hoger beroep betrokken nu daarmee niet geheel is tegemoetgekomen aan appelland.

5.5. Vervolgens wordt ambtshalve vastgesteld dat in het geval dat ter uitvoering van de aangevallen uitspraak een besluit in de zin van artikel 6:19 van de Awb is genomen een bestuursorgaan niet meer bevoegd is te beslissen op een bezwaar dat tegen dat nadere besluit is gemaakt. De Raad is dan bevoegd. Zie de uitspraken van 27 november 1998, ECLI:NL:CRVB:1998:BD9616, en 18 maart 2003, ECLI:NL:CRVB:2003:AV1138. Gelet hierop moet het besluit op het bezwaar van 23 april 2015 worden vernietigd.

5.6. Tegen de aangevallen uitspraak heeft appelland aangevoerd dat de brief van 20 december 2013 geen aanvraag is om ondersteuning bij arbeidsinschakeling, maar een bezwaar bevat omdat deze ondersteuning in het verleden regelmatig is geweigerd. Dit betoog treft geen doel. Met de rechtbank wordt geoordeeld dat de brief van 20 december 2013 moet worden gekwalificeerd als een aanvraag om ondersteuning bij arbeidsinschakeling omdat hierin geen bezwaar is gemaakt tegen een expliciet besluit.

5.7. Tegen het besluit van 10 december 2014 heeft appelland aangevoerd dat van hem niet mag worden verlangd dat hij zelf met een voorstel komt over ondersteuning dan wel opleiding op het gebied van de arbeidsinschakeling. Ook dit betoog treft geen doel. Zoals onder 5.3 is overwogen moet de in dat besluit neergelegde verplichting worden beschouwd als een nadere concretisering van de in artikel 9, eerste lid, aanhef en onder b, in verbinding met artikel 44a van de WWB neergelegde verplichtingen. Gelet op de voorgeschiedenis, de toenmalige stand van zaken en de met appelland gemaakte afspraak was dit ook van hem te vergen.

5.8. Uit 5.6 volgt dat de aangevallen uitspraak, voor zover aangevochten, dient te worden bevestigd. Uit 5.7 volgt dat het beroep tegen het besluit van 10 december 2014 ongegrond moet worden verklaard.

6. Voor een veroordeling in de proceskosten bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep

- Bevestigt de aangevallen uitspraak voor zover aangevochten;
- verklaart het beroep tegen het besluit van 10 december 2014 ongegrond;
- vernietigt de besluiten van 23 april 2015 en 29 april 2015.

Noot

1. Deze uitspraak is aanleiding voor enkele opmerkingen over rechtsbescherming en de ver-

plichte arbeidsinschakeling van art. 9 Participatiewet. Voor de toegang tot rechtsbescherming, met in begrip van de bestuurlijke voorprocedure van bezwaar, knoopt art. 8:1 Awb aan bij het begrip besluit. Het is vaste rechtspraak dat de verplichtingen als bedoeld in lid 1 van dat Participatiewetartikel van rechtswege aan de bijstand zijn verboden en dat de mededeling dat de arbeidsverplichtingen van toepassing zijn daarom niet is gericht op enig rechtsgevolg (onder meer CRvB 18 oktober 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:3895). In de hier gepubliceerde uitspraak is daarentegen wel sprake van een rechtsgevolg. De bijstandsgerechtigde is verplicht gebruik te maken van een door het college aangeboden voorziening, waaronder begrepen sociale activering, gericht op arbeidsinschakeling, aldus lid 1 voor zover hier van belang. De aangevallen uitspraak is van 25 november 2014 en ter uitvoering daarvan heeft het dagelijks bestuur van de betrokken gemeenschappelijke regeling op 10 december 2014 een brief aan appelland gezonden. Het hoger beroep concentreert zich op deze brief. Het appelcollege overweegt als volgt. De brief bevat een besluit als bedoeld in art. 1:3 lid 1 Awb in zoverre daarin de met appelland gemaakte afspraak is neergelegd dat hij zelf met een concreet voorstel tot ondersteuning dan wel opleiding op het gebied van de arbeidsinschakeling zal komen en dat aan het dagelijks bestuur zal voorleggen. Dit betreft een nadere concretisering van de in art. 9 lid 1 onderdeel b WWB neergelegde verplichting tot arbeidsinschakeling. Daarnaast is appelland gehouden medewerking te verlenen aan het opstellen van een plan van aanpak als bedoeld in art. 44a WWB (r.o. 5.3). Tegen het besluit van 10 december 2014 heeft appelland aangevoerd dat van hem niet mag worden verlangd dat hij zelf met een voorstel komt over ondersteuning dan wel opleiding op het gebied van de arbeidsinschakeling. Dit betoog treft geen doel. Zoals onder 5.3 is overwogen moet de in dat besluit neergelegde verplichting worden beschouwd als een nadere concretisering van de in art. 9 lid 1 onder b jo. art. 44a WWB neergelegde verplichtingen. Gelet op de voorgeschiedenis, de toenmalige stand van zaken en de met appelland gemaakte afspraak was dit ook van hem te vergen (r.o. 5.7).

2. Dat de verplichte arbeidsinschakeling van rechtswege aan de bijstand is verboden, is echter niet helemaal juist, althans voor zover het de voorziening van onderdeel b betreft. Zolang het college van B&W (c.q. dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling of intergemeentelijke sociale dienst) geen voorziening aanbiedt, kan er geen sprake zijn van een verplichting. Wat daarvan zij, het is een nagenoeg ongeclausuleerde bevoegdheid. De voorziening moet wel gericht

blijven op arbeidsinschakeling, maar kan voor het overige van zeer uiteenlopende strekking zijn. Gedacht moet worden aan onder meer het bijbrengen van een dagritme en werknemersvaardigheden zoals op tijd komen, acceptatie van gezag, leren solliciteren, in voorkomende gevallen een afdwingbaar plan van aanpak en niet te vergeten taal- en schrijflessen.

3. Bestuursorganen hebben wel vaker volstrekt ongeclausuleerde bevoegdheden, maar hier komt er nog iets bij. Deze wettelijke verplichting is nagenoeg niet in de tijd begrensd, om iets preciezer te zijn, deze verplichting geldt vanaf de (elektronische) melding (bij het UWV) en zolang de betrokkene bijstand ontvangt, uiteraard behoudens gevallen van volledige en duurzame arbeidsongeschiktheid (art. 9 lid 1 aanhef, respectievelijk lid 4). De bijstandsverlening kan een periode van jaren en jaren bestrijken. In een dergelijke lange periode kunnen veel geschillen rijzen. De sociale dienst begeleidt niet iedereen met dezelfde intensiteit en de individuele omstandigheden van de cliënt kunnen zich in de loop der tijd wijzigen.

4. Reclamanten – een mooi ouderwets, maar nog steeds gangbaar woord – kunnen al snel de weg kwijt raken in een jarenlange volgtijdelijke reeks van beslismomenten van diverse actoren. Het kan gaan om a. mededelingen en handelingen bij de intake, b. brieven in het kader van de verdere voorbereiding en totstandkoming van toekenningsbesluiten, c. die besluiten zelf, d. uitnodigingen voor allerlei gesprekken, onderzoeken, trainingen en cursussen, e. herinneringen aan wettelijke verplichtingen of aan een al aangeboden voorziening tot arbeidsinschakeling, f. nadere uitwerking van besluiten, g. na geruime tijd weer uitnodigingen voor nieuwe gesprekken hoe het er nu mee staat, h. op nieuwe inzichten gebaseerde verzwarende van verplichtingen of inkorting van de aanvankelijke duur van de ontheffing, i. verzoeken om inlichtingen, huisbezoeken, j. opschorting, beëindiging, herziening en terugvoering, k. maatregelen in de zin van art. 18, voornemens om boetes op te leggen en boetes in de zin van art. 18a *zelf*.

5. De Inspectie SZW heeft in juni 2017 het rapport 'Handhaving arbeidsverplichtingen' uitgebracht (www.tweedekamer.nl). Het is aan de Tweede Kamer aangeboden door de staatssecretaris bij brief van 5 september 2017 (*Kamerstukken II* 2016/17, 34352, 64). De conclusies zijn schrikbarend en daar is geen woord Spaans bij. Geconcludeerd wordt dat de meeste gemeenten geen beleid hebben vastgesteld om sturing te geven aan de uitvoering bij het handhaven van de arbeidsverplichtingen. De klantmanager bepaalt hoe wordt omgegaan met het verlenen van ont-

heffingen, welke en op welke wijze de arbeidsverplichtingen worden opgelegd en hoe de naleving van de verplichtingen wordt gehandhaafd. Dit betekent dat de keuze om meer nadruk te leggen op ondersteuning bij het vinden van werk of handhaving van de arbeidsverplichtingen bij de klantmanager ligt. De wijze waarop dit plaatsvindt, is niet altijd overeenkomstig de uitgangspunten en bepalingen in de wet (p. 11 onderaan). Met andere woorden, de klantmanager is koning! Voor de slechte verstaander, het is niet de bedoeling van deze note de klantmanager met deze woorden aan de schandpaal te nagelen. Hij wordt door de wetgever en het college met lege handen het bos ingestuurd, moet zelf alle knopen doorhakken en kan niet meer doen dan proberen het beste ervan te maken.

6. De regeringscommissaris voor de algemene regels van bestuursrecht heeft op 30 mei 2017 advies uitgebracht over integrale geschilbeslechting in het sociaal domein. Dit advies is ter internetconsultatie gepubliceerd en betreft kort gezegd een gecombineerde bezwaar- en klachtprocedure van gemengd publiek- en privaatrechtelijke aard. Het advies is vooral ingegeven door twee andere eveneens ongebonden bevoegdheden in dat domein, namelijk de verstrekking van maatwerkvoorzieningen op grond van art. 2.3.5 Wmo 2015 en voorzieningen op het gebied van jeugdhulp van art. 2.3 Jeugdwet. Bestuursorganen kennen naast bezwaar- ook klachtprocedures en zorgaanbieders kennen een klachtenregeling op grond van art. 3.2 Wmo 2015. Het staat nog niet vast of dit advies zal leiden tot een voorstel van wet tot wijziging van de Awb.

7. De geadviseerde procedure is, zoals zojuist al gezegd, een gecombineerde bezwaar- en klachtprocedure van gemengd publiek- en privaatrechtelijke aard. Niet een, twee, drie te beantwoorden is de vraag of de bezwaartermijn niet zou moeten worden verlengd van de huidige zes weken tot straks een half jaar. Waartoe precies de bijstandsgerechtigde is gehouden, blijkt immers doorgaans pas achteraf bij de feitelijke uitvoering van het toekenningsbesluit en uit nadere brieven en uitnodigingen voor voortgangsgesprekken. Een oplossing zou wellicht kunnen zijn de mogelijkheid op te komen tegen nadere aanpassingen en uitvoeringshandelingen te beperken tot handelingen die hebben plaatsgevonden tot uiterlijk een half jaar na de bekendmaking van het toekenningsbesluit. Voor een klacht is de termijn nu al een jaar (art. 9:24 lid 1 Awb) en bij de burgerlijke rechter – als ik het allemaal goed heb begrepen, ik ben maar een eenvoudige bestuursrechtjurist – kan bijkans tot in het schier oneindige een proces worden aangespannen. Verlenging klinkt erg sympathiek in de oren, maar een be-

zonken oordeel daarover vergt nog veel meer denkwerk en is mijns inziens bovenal ook een kwestie van rechtspolitieke afwegingen. God zegene de greep zou een veel te gemakkelijk antwoord zijn.

8. Het vorenstaande neemt niet weg dat de gecombineerde bezwaar- en klachtprocedure mijns inziens toch een zeer grote verbetering is. Ik vraag me echter nog wel af of het volstaan met meer procedurele rechtvaardigheid niet zal leiden tot alleen maar meer blij maken met een dode mus. Toegegeven zij dat de voorgestelde procedure tegemoet komt aan de behoefte aan veel meer armslag voor behoorlijkheid in bezwaar en ook een duwtje in de rug is voor actiever toezien op de feitelijke uitvoering van besluiten in het sociaal domein door de gemeentelijke sociale dienst en de privaatrechtelijke zorgaanbieders. Mij staat daarentegen nog niet echt helder voor ogen welke toetsingsmaatstaven de bestuursrechter vervolgens zal kunnen aanleggen bij de beoordeling van de toepassing van al deze volstrekt ongebonden bevoegdheden. Worden dat de beginselen van behoorlijk bestuur, de privaatrechtelijke redelijkheid en billijkheid of de behoorlijkheid van de ombudsman?

9. Rechterlijke toetsing van ongebonden besluiten komen kort gezegd neer op toetsing aan de toepasselijke beleidsregels en beginselen van behoorlijk bestuur. Wel nu, die beleidsregels zijn niet of nagenoeg niet te vinden in het sociaal domein, althans zoals de inspectie SZW heeft vastgesteld, bij de verplichte arbeidsinschakeling. Verder hebben de beginselen tegenwoordig niet veel meer om het lijf. Een beetje verweerder weet zo langzamerhand echt wel hoe eventuele strijd daarmee in zijn beslissing op bezwaar kan worden weggeschreven en als het gaat om strijd met een formeel beginsel, nou, dan nemen we wel eventjes een 6:19 besluit en is de zaak gerepareerd.

10. Weer voor de slechte verstaander, dit is geen cynisme, voor zover het bestuursrechtspraak betreft. Er is namelijk hoop. Het Utrechtse appelcollege heeft de afgelopen jaren herhaaldelijk zijn nek uitgestoken en de ongeschreven zorgvuldigheids- en motiveringseisen flink aangescherpt (A.T. Marseille, 'De beperkte speelruimte van gemeentebesturen bij de uitvoering van de Wmo 2015', *JBplus* 2016, 3). In dit verband kan in het bijzonder worden gewezen op de uitspraak over medische advisering en contra-expertise (CRvB 30 juni 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:2226 (post-Korošec)). Bij de Jeugdwet gelden min of meer dezelfde onderzoeks- en motiveringsverplichtingen als bij de Wmo 2015 (CRvB 1 mei 2017, AB 2017/208). Voorts is de bestuursrechter veel actiever gaan toetsen aan het evenredigheidsbeginsel. Dit is vooral ge-

daan bij de toetsing van de bestuursrechtelijke boete van de Participatie wet (onder meer CRvB 24 november 2014, AB 2015/8, m.nt. R. Stijnen; CRvB 11 januari 2016, AB 2016/152, m.nt. R. Stijnen; zie ook M.L. van Emmerik en C.M. Saris, *Evenredige boetoplegging in het bestuursrecht*, *JBplus* 2015, p. 220-242). Voor deze intensieve en integrale toetsing valt veel te zeggen bij bestuursrechtelijke sancties, wellicht ook bij herstelsancties. Het is echter zeer de vraag waaraan de bestuursrechter de legitimatie kan ontlenen om andere ongebonden maatwerkbesluiten minder terughoudend te toetsen dan aan het oude criterium 'in redelijkheid hebben kunnen komen tot'. Met andere woorden, het is afwachten wat voor spannends de bestuursrechter gaat doen na aanpassing van de bestuurlijke voorprocedure.

I. Sewandono

AB 2017/354

COLLEGE VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

23 maart 2017, nr. 2017-34

(Mr. C.M. van Eck)
m.nt. A.E.M. Leijten

WGB; art. 7:646 BW

ECLI:NL:XX:2017:25

COa maakte direct onderscheid op grond van geslacht vanwege zwangerschap en moederschap bij niet aangaan arbeidsverhouding. Geen wettelijke uitzonderingsgrond. Verboden onderscheid.

In mei 2015 heeft verzoekster een open sollicitatie gestuurd naar het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (verweerder) voor de functie van casemanager. Op 12 november van dat jaar vond een sollicitatiegesprek plaats, waarbij haar werd verteld dat het om werkzaamheden gedurende zes maanden via een uitzendbureau zou gaan. Aan het eind van een tweede sollicitatiegesprek in december, heeft verzoekster verteld dat zij zwanger was. Op 14 december werd verzoekster gebeld door de manager diensten die haar vertelde dat zij niet was aangenomen. Verzoekster heeft van dit gesprek, waarin zij werd gevraagd na haar verlof weer contact op te nemen, geluidsopnamen gemaakt en die verwerkt in een transcriptie.

Op 29 juni 2016 heeft verzoekster een e-mail gestuurd naar de manager diensten en gevraagd om verdere afspraken te maken over het alsnog starten als casemanager. Op 29 augustus heeft verweerder verzoekster via e-mail laten weten dat zij niet kan worden aangenomen.